

Álarc mögül

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 25:2-3; 26:11-12, 13-16; 27:5-6; 1Korinthus 1:20-21

„*Ne dicsekedjél a király előtt, és a nagyok helyére ne állj*” (Péld 25:6).

A káprázatosan szép kígyó mögött, aki hízelgő szavaival látszólag Éva boldogságát kereste, ott rejtőzködött az ellenség, és cselvetésével a halálba akarta vezetni (1Móz 3:1-6). Az emberiségnek a legveszélyesebb csapdákat a világosság angyala képében megjelenő Sátán (2Kor 11:14) állítja. Ám minden csapdánál veszélyesebb és megtévesztőbb az elbizakodottság, amikor az ember olyat állít magáról, ami nem felel meg a valóságnak, míg végül nemcsak másokat, de önmagát is becsapja.

A megtévesztésnek, becsapásnak különféle módjai léteznek, de a leggyakoribbak közé tartoznak a félrevezető szavak. A héten olyan példabeszédeket veszünk sorra, amelyek a beszéddel kapcsolatosak: hazug szavak, hízelgő szavak, szép szavak, amelyek hangzása kellemes, csodálatos érzéseket keltő, valójában azonban rút gondolatokat és szándékokat lepleznek. Különös körültekintéssel fontoljuk meg nemcsak azt, amit mi mondunk ki, hanem azt is, hogyan magyarázzuk mások szavait! Talán a heti tanulmányunk üzenetét ezzel a verssel lehetne a legjobban összefoglalni: „*Ímé, én elbocsátlak titeket, mint juhokat a farkasok közé; legyetek azért okosak mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok*” (Mt 10:16).

ISTEN TITKA

Az élet tele van titokzatos dolgokkal. Amint David Deutsch fizikus írta: „a hétköznapi események döbbenetesen bonyolultak, amikor alapvető fizikai kifejezésekkel akarjuk leírni őket. Ha egy vízforralót megtöltünk vízzel, majd bekapcsoljuk, az egyenleteket, amelyekkel előrevetíthetnénk a sok vízmolekula azután megteendő útját akkor sem lehetne megoldani, ha a föld összes szuperkomputere az univerzum fennállásának egész idejében számításokat végezne. Még akkor sem lehetne kiszámítani, ha valahogy meghatározható volna, hogy mi a molekulák kiindulási helyzete valamint azoknak a külső tényezőknek a kezdeti állapota, amelyek hatást fejtenek ki rájuk – ami már önmagában is megoldhatatlan feladat” (David Deutsch [2011-07-21]. *The Beginning of Infinity: Explanations That Transform the World*. Kindle Locations 1972-1975. Penguin Group. Kindle Edition).

Ha zavarba ejtenek a vízmolekulákhoz hasonló földi dolgok is, hogyan kezeljük, hogy kikutathatnánk Isten titkait?

Mit akar kifejezni Péld 25:2-3 verse, és hogyan alkalmazhatjuk szélesebb körben ezt a gondolatot?

Isten dicsősége a „titokzatossága” miatt más, mint a királyok dicsősége; és titokzatossága azt sejteti, hogy az ember képtelen teljesen megérteni. A héber *str* („eltitkol”, „elrejt”) gyök gyakran előfordul a héber Szentírásban azzal kapcsolatban, hogy mi teszi egyedül igaz Istenné az Urat (Ézs 45:14-15). Egyszerűen nem tudunk megérteni bizonyos dolgokat Istenre vonatkozóan. Viszont a királyoknak dicsőségére szolgál, ha engedik, hogy kikutassák, megvizsgálják a dolgokat. Az átláthatóság és a számadás kötelessége legyen a vezetés első jellemzője (5Móz 17:14-20). A király feladata „*a dolgot kikutatni*”, vagyis beszélni az eseményekről és arról, amit tesz.

Az élet tele van olyan kérdésekkel, amelyekre nem kapunk feleletet. A másodperc töredéke alatt látszólag véletlen események döntenek életéről és haláláról. Némelyek az egyik tragédia után a másikba esnek, miközben sokan remekül megvannak. Mindebből azt szűrhetjük le, hogy fontos hit által élni. Mi minden történik az életedben most, amit hittel, Istenben bízva kell elfogadnod?

A MAGA SZEMÉBEN BÖLCS BOLOND

Nem manapság találták ki (főleg nem a nyugati világban), de az utóbbi időben még inkább megerősödött az az elgondolás, hogy az igazság relatív. Vagyis ami az egyik embernek vagy kultúrában igaz, az mások számára nem feltétlenül az. Bizonyos szinten mindig is így volt (egyres országokban az út jobb oldalán mennek, míg másutt a bal oldalon), viszont más szinten ez veszélyes tévedés, kiváltképp erkölcsi kérdések terén. Van, ami jó és van, ami rossz – függetlenül attól, hogy hol élünk és nekünk éppen mi tetszik jobban. Végül mindig Isten Igéje és a benne közölt igazság alá kell rendelnünk a nézeteinket. Isten Igéje legyen az igazi forrás, amiből megtudjuk, mi helyes és mi helytelen, mi jó és mi rossz!

Olvassuk el Péld 26:11-12 verseit (lásd még Bír 21:25; 1Kor 1:20-21; 2:6-7; 2Kor 1:12)! Mitől óvakodjunk mindannyian?

Amint látjuk, nem új keletű dolog, hogy mindenki azt teszi, ami a saját szemében helyesnek tűnik. Pedig ez régen is éppen annyira rossz volt, mint ma. Nyilvánvaló, hogy egyikünk sem ért mindent, pontosabban *semmit* nem értünk teljesen. Mindig lesznek olyan területek, ahol még fejlődünk és tanulunk kell, tehát állandóan legyünk nyitottak arra a gondolatra, hogy nem tudjuk mindenre a választ. Az az aggasztó a bolondok esetében, amint ebben a példabeszédben is látjuk, hogy balgaságuk másokra is áterjed. Jobban meg vannak győződve saját bölcsességükről, mint valaha, ezért buta dolgaikat még meg is ismétlik. És lehetnek annyira meggyőzőek, hogy mások bölcsnek gondolva tisztelik őket, tanácsukat kérik, ami viszont komoly problémákhoz vezethet (Péld 26:8). A butaság mindenképpen terjed, de ha „bölcsességnek” tartják, jóval több kárt okozhat! Továbbá, a bolondok annyira balgák, hogy nincsenek tisztában saját ostobaságukkal.

Milyen gyakran érzel késztetést arra, hogy engedményt tegyél olyan kérdésekben, amelyeket meghatározó, lényeges igazságnak tartasz? Például mi van, ha alapvető igazságok kerülnek szembe egymással? Honnan tudhatjuk, hogy melyik az erősebb?

A REST

„*Ha a rest az ő kezét a tálba nyújtotta, resteli azt csak szájához is vinni*” (Péld 26:15).

Vannak diákok, akik több időt és energiát fordítanak a puskázás előkészítésére, mint a tanulásra, és furcsa mód a lusta ember is nagy igyekezettel próbál magyarázatokat találni a restségére.

Mitől óv Péld 23:13-16 szakasza?

Akár igaza is lehet a lustának: „*oroszlán van az úton*” (Péld 26:13). Ezért bölcsőbbnek véli otthon maradni, nem szembemenni a veszéllyel. Csakhogy így elszalasztanánk az élet kínálta alkalmakat! Soha nem fogunk gyönyörködni a rózsza szépségében, ha nem vállaljuk a kockázatot, hogy esetleg megböknék a tüskék. Ha csak az akadályoktól félünk, nem leszünk képesek előrejutni. Nem lesz teljes az élete annak, aki nem meri beleadni magát a dolgokba. Nézzük még meg a többi hasonlatot is ezekben a versekben! Amint az ajtó forog a sarokpánton, úgy forgolódnak a lusták az ágyukban; vagyis csak más pozícióit vesznek fel, de nem jutnak előre.

Ennél is meglepőbb a 15. vers képe. Még ha bele is teszik a kezüket a tál ételbe, *ahhoz már túl lusták, hogy a kezüket a szájukhoz emelve egyenek is?*

Viszont ennél is rosszabb a szellemi téren, a saját álláspontjukat illető lustaságuk, szüklátókörségük, hajthatatlanságuk. Úgy vélik, hogy nekik mindig igazuk van, bölcsőbbek hét okos embernél is (Péld 26:16). Következésképp eleve elzárkóznak más, az övékénél talán értelmesebb elképzelésektől. Általában téved, aki azt hiszi, hogy mindenre tudja a választ!

„Az ítélet nem azért fog kárhoztatni embereket, mert lelkiismeretesen elhitték a hazugságot, hanem mert nem hitték el az igazságot; mert elmulasztották az alkalmat, amikor megismerhették volna az igazságot” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó. 29. o.). Hogyan értsük a saját szerepünket abban, hogy „alkalmat” kell adnunk másoknak az igazság megismerésére? Hol kezdődik és hol végződik a mi felelősségünk?

ELLENSÉGKÉNT VISELKEDŐ BARÁT

Ha időnként jobban elszomorítanak a barátaink, mint az ellenségeink, annak az az oka, hogy miközben az ellenségtől rosszra számítunk, a baráttól jót várunk. Csakhogy ez nem mindig így történik, ugye? Éppen ezért figyelmeztet a *Példabeszédek könyve*, hogy néha a barát ellenséggként viselkedik, az ellenség pedig úgy tesz, mintha barát lenne.

Mikor számít a feddő szó a szeretet jelének (Péld 27:5-6)?

Nemcsak a puszi és a kedveskedő szó a szeretet! A szeretet időnként arra készítet, hogy helyreigazítsuk a barátunkat vagy megregulázzuk a gyerekünket, még ha ez kellemetlenkedésnek, ítélkezésnek, bírálgatásnak tűnhet is. Az is előfordul, hogy ha kimondjuk, amit gondolunk, elveszítünk néhány barátot. Viszont ha nem figyelmeztetjük őket a tetteikre, főleg ha ebből még valami bajuk is származhat, akkor milyen barátok vagyunk?

A nyílt feddés azt is jelzi, hogy a szeretetünk nemcsak illúzió, elképzelés, hanem az igazság és a bizalom alapjára épült.

Milyen hatása lehet annak, ha a barátok nyíltan kimondják a véleményüket egymásnak (Péld 27:17)?

Az egyik vasnak a másikkal való élesítése a kölcsönös előnyöket érzékelteti. Nemcsak erősebb lesz az a barátság, ami átment az őszinte szembesítés próbáján, hanem ösztönzi, erősíti is mindkét fél személyiségét. Mind a két „fegyver” jobb lesz. Ez készít fel arra, hogy még inkább helyt tudjunk állni a jövőbeli küzdelmekben. Aki csak magában és a saját elgondolásaiban bíz, és nem hajlandó eltérő véleményeket megfontolni, az sem ismeretben, sem jellemében nem fejlődik.

Előfordult már, hogy olyan dolog miatt figyelmeztetett valaki, amiből nagy baj lehetett volna? Mi történt volna, ha senki nem szól? Erre gondoljunk, amikor nekünk is hasonlóan kellene fellépni! Hogyan lehet valakit úgy figyelmeztetni, hogy ezzel a megmentését segítjük, és ne bírálgatásnak, kritizálásnak vegye azt, amit mondunk?

BARÁTSÁGOT SZÍNLELŐ ELLENSÉG

Olvassuk el Péld 26:17-23 szakaszát, majd írjuk le az alábbi vonalakra ennek a szakasznak a lényegét!

A *Példabeszédek könyve* ismét rátér a szavak erejének kérdésre, ez alkalommal a rágalmozás és a veszekedés okozta bajokra. Aki az ellenségedet szidja előtted, hogy azt gondold, melletted áll, valójában olyan, mint „*parázsra a szén*” (Péld 26:21, ÚRK): csak mélyíti a viszályt, még nagyobbá teszi a bajt, szítja a tüzet.

Hasonlóképpen a „*sima ajkak*”, amelyek gyönyörűen szólnak, szépeket mondanak, valójában „*gonosz szívet*” (23. vers, RÚF) takarhatnak. A politikus, aki a megválasztását akarja biztosítani, az eladó, aki portékáit árulja, a playboy, aki el akar csábítani egy nőt – mind-mind jól ismeri a hízeglő szavak erejét.

Ennek a szakasznak a tanulsága, hogy legyünk körültekintőek, nem szabad minden kellemesen hangzó szónak hitelt adni! Vannak remek beszédkészséggel bíró emberek, akik roppant meggyőző erővel, megnyerően tudnak szólni, olyan őszintének tűnnek, mint akik törődnek a másikkal, szívük mélyén azonban egészen más zajlik. Alighanem mindannyian áldozatul estünk már ilyen embereknek. Viszont ugyan kivel nem fordult már elő, hogy mondott valamit, de közben az ellenkezőjét gondolta? A *Példabeszédek könyve* itt határozottan óv a megtévesztéstől!

„A keresztény minden tette legyen olyan világos, mint a napfény! Istentől származik az igazság, viszont a megtévesztés millió formájának mindegyike Sátántól ered... Nem könnyű a tiszta igazságot mondani. Nem lehetünk képesek igazat szólni, ha nem ismerjük az igazságot, viszont milyen gyakran előfordul, hogy előre kialakított nézeteink, részrehajlásunk vagy az ismeretek hiánya és a téves megítélés akadályai miatt nem látunk helyes képet arról, amivel éppen dolgozunk van! Nem tudjuk azt mondani, ami az igazság, ha gondolataink nincsenek folyamatosan Isten irányítása alatt, aki maga az igazság” (Ellen G. White: *Reflecting Christ. [Krisztus tükröződjön bennünk.]* 71. o.).

Mennyire tiszta és világos a beszédünk? Mennyi az eltérés a szavaink és a gondolataink között? Azt hisszük talán, hogy vég nélkül fenn lehet tartani a kettősséget (lásd Mt 10:26-27)?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Isten Lelke nem ment fel annak a kötelezettsége alól, hogy használnunk kell képességeinket, talentumainkat, de megtanít rá, hogyan fordítsuk minden erőnket Isten dicsőségére. Az ember képességei Isten kegyelmének külön irányítása alatt alkalmasak arra, hogy a legnemesebb földi célra felhasználjuk őket. A tudatlanságtól Krisztus egyetlen állítólagos követőjének sem lesz nagyobb az alázata és a lelkisége. Isten Igéjének igazságát az értelmes keresztény értékeli a legjobban. Az dicsóíti Krisztust leginkább, aki intelligens módon szolgálja az Urat. A tanítás fő célja, hogy képessé tegyen az Istentől kapott erő használatára, méghozzá az igazi bibliai hitet bemutatva és Isten dicsőségére élve.

Istennek köszönhetjük létezésünket, és tartozunk neki a ránk bízott talentumokért, tehát a Teremtő iránti kötelességünk fejleszteni és erősíteni azokat” (Ellen G. White: *Counsels to Parents, Teachers, and Students.* [Tanácsok szülőknek, tanároknak és diákoknak.] 361-362. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszéljünk még azokról a titokzatos, megmagyarázhatatlan dolgokról, amelyeket a hétköznapi életben tapasztalhatunk, akár a természetben, akár az emberi kapcsolatokban, akár a hitet, Isten természetét és a megváltást illetően! Az emberi életben az egyik legfurcsább dolog, hogy minél többet tanulunk, annál jobban látjuk, milyen keveset is tudunk valójában. Miért mondhatjuk, hogy ez még fokozottabban így van a lelki igazságok tekintetében?
2. Nevezzünk meg néhány „igazságot”, amelyek valóban relatívak, a kultúra függvényei és változnak is? Hogyan különböztethetjük meg ezeket az örökérvényű, egyetemes és változhatatlan igazságoktól? Miért olyan fontos tisztában lenni azzal, hogy különbség van közöttük? Miért az a legnagyobb veszély számunkra, ha összekeverjük a változó és az örök igazságokat?
3. Szokták mondani, hogy az okos ember a maga közelében tartja a barátait, de az ellenségeit még közelebb. Mit jelent ez? Keresztényként hogyan viszonyuljunk ehhez a gondolathoz? Hogyan segíthet ebben Mt 10:16 kijelentése?

TÚRMEZEI ERZSÉBET: EMBERARC

Amint a Kiskörúton mentem én,
ma egy torz emberarc került eléem.
Egy pillanat. A dúlt vonásokat
riadt kérdéssel néztem: Ó, Uram,
mondd, hol keressem itt az arcodat?

A két szeme? Ha rámtekint vele,
több értelemmel, fénnel van tele
a kutyáé is. És a durva, rút
vonásokon ott van a kín, a kéj,
a bűn, a szenvedély taposta út.

Mégis, habár ily mélyre süllyedett,
tudom, előtted így se megvetett.
Kiomló véred hullott érte is
nagy szeretettel fenn a Golgotán,
s el van törölve ott a vétke is!

És tudom, bár ily mélyre süllyedett,
ha elfogadná megmentő kezed,
azok a csúf, lélektelen szemek,
azok a durva, torz vonások is
visszaragyognák dicsőségedet.

S szép lenne ő. Tudom, szép lenne ő.
Rajt' a Te arcod fénylene elő,
melyről békesség árad szerteszt
és drága, tiszta, tündöklő mosoly.
Ki mondaná, hogy így nem lenne szép?

Mi volna, ó, ha arcok ezrei
mind így elkezdenének fényleni?
A menny jelenne meg tán ideleenn!
Ó, állítsd helyre dúlt képmásaid,
Te csodatévő, égi kegyelem!